

ສປປ ລາວ ແລະ ຖະແຫລງການສະຫັດສະວັດ

ຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານການພັດທະນາ ຂອງ ສປປ ລາວ:

ເຖິງແມ່ນວ່າ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີຜົນສໍາເລັດ ຫລາຍດ້ານ ໃນການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຕະຫລອດ ໄລຍະຫລາຍປີຕໍ່ມາ, ພ້ອມດຽວກັນກໍໄດ້ຮັບຜົນຄືບໜ້າອັນໃຫຍ່ຫລວງ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າ ຫມາຍ ສະຫັດສະວັດ ດ້ານການພັດທະນາ (MDGs), ແຕ່ ສປປ ລາວ ຍັງຕ້ອງໄດ້ພິພິພັກບັນລຸສິ່ງທ້າທາຍ ຫລາຍຢ່າງ. ດັ່ງນັ້ນການພັດທະນາມະນຸດ ຂອງ ອົງການ ສປປ ໄດ້ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການ ປັບປຸງ ຢ່າງສະໜໍາສະເໝີ ຄືຈາກທີ່ຖືກຈັດ ຢູ່ໃນອັນດັບທີ 141 ຈາກ 173 ປະເທດ ໃນປີ 1993, ໄດ້ ກ້າວ ຂຶ້ນ ເປັນອັນດັບທີ 135 ໃນປີ 2003. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນໃນຫລາຍດ້ານ ແຕ່ ສປປ ລາວ ຍັງຢູ່ໃນອັນດັບທ້າຍສຸດຢູ່ໃນພາກພື້ນ ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້. ລັດຖະບານ ຮ່ວມກັບ ອົງການ ສປປ ທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມ ໄດ້ມີຄວາມຕັດສິນໃຈອັນແຮງກ້າ ໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດ ດ້ານການພັດທະນາ ນາ ເຊິ່ງຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເປົ້າໝາຍນັ້ນກ່າວຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນ ພາຍໃຕ້ ການຊີ້ນຳ ຂອງ ທ່ານ ຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ລັດຖະມົນຕີວິຖານ ກະຊວງ ການຕ່າງປະເທດ.

ເປົ້າໝາຍ 1: ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໄພອິດຫົວ

39 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງພົນລະເມືອງລາວ ເຊິ່ງມີຈຳນວນທັງໝົດ ປະມານ 5 ລ້ານ ຄົນ ຕໍາລົງຊີວິດ ຢູ່ໃນ ສະ ພາບຕໍ່າກວ່າ ລະດັບເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ. ເປົ້າໝາຍ ທີ່ 1 ແມ່ນເພື່ອ ຫລຸດຜ່ອນຈຳນວນ ປະຊາຊົນ ຜູ້ທຸກຍາກ ດັ່ງກ່າວລົງ ໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບ 24% ພາຍໃນປີ 2015. ຕະຫລອດ ໄລຍະຫລາຍປີ ຕໍ່ມາ, ການຈະເລີນເຕີບໃຫຍ່ ຂອງເສດຖະກິດ ສປປ ລາວ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບສູງ ແລະ ຍັງຊ່ວຍຊຸກຍູ້ ໃຫ້ໄດ້ຮັບ ຫມາກຜົນ ດ້ານການພັດທະນາ. ແຕ່ ອັດຕາການຫລຸດໂຕນັ້ນ ທີ່ມີພົມຫລາຍຂຶ້ນ ຍັງພາໃຫ້ເກີດຜົນກະ ຕົບ ຕໍ່ກັບສະພາບຄວາມທຸກຍາກ. ໃນບາງກໍລະນີ ສະພາບຂອງຜູ້ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແທນທີ່ ຈະດີ ຂຶ້ນຍັງຊາກ ພໍ່ເດີ ກໍ່ເກີດຂຶ້ນ ເຊິ່ງ ການຫລຸດໂຕນັ້ນ ໂດຍສະເພາະ ລະຫວ່າງບັນດາຊົນຊາດ ຊົນເຜົ່າ ແມ່ນ ມີ ຄວາມໜັກໜ່ວງກວ່າ. ຢູ່ໃນແຜນງານລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ (NPEP) ລັດຖະບານ ໄດ້ວາງ ຄາດຫມາຍ ທີ່ມີລັກສະນະກວ້າງຂວາງກວ່າ ເປົ້າໝາຍ MDGs ແນໃສ່ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກ ໂດຍພື້ນຖານ ໃຫ້ໄດ້ພາຍໃນປີ 2010. ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງເພີ່ມທະວີ ຄວາມພະຍາຍາມ ໃນຂະແໜງການ ສຶກສາ, ການກໍ່ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ (ລວມທັງ ຖະໜົນຫົນທາງ, ໄພຟ້າ, ນໍ້າປະປາ), ແລະ ສະໜັບ ສະໜູນ ຂະແໜງກະສິກໍາ ເພື່ອສາມາດ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ບັນລຸ ຄາດຫມາຍ MDGs.

ເປົ້າໝາຍ 2: ໃຫ້ທຸກຄົນໄດ້ຮັບການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມຢ່າງທົ່ວເຖິງກັນ

ການສຶກສາເປັນ ອົງປະກອບທີ່ສໍາຄັນຍິ່ງ ສໍາລັບການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຫລຸດໂຕນັ້ນ, ປັບປຸງສຸຂະພາບ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງປະຊາຊົນ, ທັງ ພື້ນຖານເທວະ ການເຕີບໃຫຍ່ ຂະຫຍາຍ ຕົວ ຂອງເສດຖະກິດ ຢ່າງສະໜໍາສະເໝີ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ສປປ ລາວ ມີຜົນຄືບໜ້າ ໃນຂະແໜງການສຶກ ສາ ຕະຫລອດ ໄລຍະຫລາຍປີ ຕໍ່ມາ, ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນສາມາດ ຮັບປະກັນໄດ້ວ່າ ເດັກນ້ອຍຈຳນວນ ຫລວງ ຫລາຍ, ໂດຍສະເພາະ ເດັກຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ຊົນຊາດຊົນເຜົ່າ ຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫລີກ ມີໂອກາດ ໄດ້ ຮັບການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານ ຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ. ເວົ້າສະເພາະ, ການເຂົ້າເຖິງ ການສຶກສາຂັ້ນ ມັດທະຍົມ ແລະ ວິຊາຊີບ ຍັງມີຈຳກັດ ແລະ ປະຊາຊົນ ຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ຍັງກົກຫນັງສື. ເປົ້າໝາຍ ທີ່ 2 ແມ່ນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ພາຍໃນປີ 2015, ເດັກນ້ອຍ ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ ທີ່ຢູ່ໃນໄວເຂົ້າຮຽນຊັບປະຖົມ ໄດ້ເຂົ້າ ໂຮງຮຽນ ຢ່າງທົ່ວເຖິງກັນ. ການຈະເລີນເຕີບໃຫຍ່ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໄປຄຽງຄູ່ກັບ ອັດຕາການເພີ່ມ ຂຶ້ນ ຂອງ ພົນລະເມືອງ ໃນລະດັບສູງ ຍັງເຮັດໃຫ້ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ການບໍລິການ ດ້ານການສຶກສາ ແລະ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກຝົນ ເພື່ອການປະກອບອາຊີບ. ຄຸນນະພາບຂອງການສຶກສາ ໃນປະຈຸບັນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນ ຢູ່ໃນລະດັບພຽງພໍ ກັບຄວາມຕ້ອງການ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮຽນຈົບ ມາແລ້ວ ກໍຍັງບໍ່ທັນມີຄຸນນະພາບພຽງພໍ. ແຜນງານລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການສຶກສາ ແມ່ນຊຶ່ງເຂດວຽກງານທີ່ເປັນ ຈຸດສຸມຕົ້ນຕໍ ໃນຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອການລົບລ້າງ ຄວາມທຸກ ຍາກ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຍັງຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃຫ້ມີການລົງທຶນ ເປັນຈຳນວນ ຫລວງຫລາຍ ເພື່ອກໍ່ສ້າງອາຄານ ຮຽນ, ຍັງຕ້ອງໄດ້ສຸມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ຕໍ່ ມູນຄ່າ ຂອງການສຶກສາ ໃນປະຈຸບັນ. ຍັງຕ້ອງໄດ້ສຸມທຸກ ຄວາມ ພະຍາຍາມ ເພື່ອປັບປຸງ ຄຸນນະພາບ ແລະ ປະສິດທິພາບຂອງອຸປະກອນ ການສຶກສາ, ລວມທັງ ຄຸນນະພາບ ຂອງຄູອາຈານ, ເພື່ອສາມາດເພີ່ມຫມາກຜົນ ຂອງຂະແໜງວຽກງານນີ້. ບອກຈາກນັ້ນ, ຄວາມແຕກຕ່າງ ດ້ານຊົນຊາດ ຊົນເຜົ່າກໍພາໃຫ້ເກີດ ສິ່ງທ້າທາຍ ແກ່ການຮຽນ ໂດຍສະເພາະ ພາສາທີ່ໃຊ້ໃນ ການສຶກສາ.

ເປົ້າໝາຍ 3: ສົ່ງເສີມບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ໃຫ້ສິດອໍານາດແມ່ຍິງ

ຄືດັ່ງ ສະພາບ ແລະ ທ່າອ່ຽງ ຢູ່ໃນຫລາຍປະເທດກໍລັງພັດທະນາ, ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຍັງ ມີຄຸນນະທາງສັງຄົມ ແລະ ມາດຕະຖານການດໍາລົງຊີວິດ ຕໍ່າກວ່າເພດຊາຍ. ເປົ້າໝາຍ ທີ່ 3 ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ທຸກປະເພດ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ເພດຍິງ ສາມາດເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ໃນລະດັບເທົ່າທຽມ ແລະ ຂໍ້ ຮັດແຍ່ງຢູ່ທຸກຊຸດ ພາຍໃນປີ 2015 ແລະ ເພີ່ມການໃຫ້ສິດອໍານາດ ແກ່ເພດຍິງ. ສປປ ລາວ ແມ່ນຍັງມີການ ຫລຸດໂຕນັ້ນ ລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ. ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ຍັງໄດ້ຮັບໂອກາດໜ້ອຍກວ່າ ດ້ານການສຶກສາ. ມີຈຳນວນ ເດັກ ຍິງ ໜ້ອຍກວ່າ ເດັກຊາຍ ໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນ, ແລະ ອັດຕາສ່ວນ ແມ່ນ ຫລຸດລົງ ເລື້ອຍໆ ຢູ່ໃນຊັ້ນຮຽນ ທີ່ສູງ ຂຶ້ນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ການສຶກສາ, ສຸຂະພາບ, ແລະ ໂອກາດໃນການສ້າງລາຍຮັບ ຂອງເພດຍິງ ແມ່ນຢູ່ ໃນລະດັບ ທີ່ຕໍ່າກວ່າ ເພດຊາຍ, ເວົ້າສະເພາະ ຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫລີກ ແລະ ບັນດາຊົນຊາດ ຊົນເຜົ່າ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນແຜນດໍາເນີນງານປັກກິ່ງ ກໍຄືບັນດາ ສົນທິສັນຍາ ສາກົນກູ້ວ່າກັບ ບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ການຫລຸດໂຕນັ້ນ ລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ ຍັງ ແມ່ນສິ່ງທ້າທາຍອັນ ໜຶ່ງ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ແຜນງານລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ ນໍາເອົາ ບັນຫາບົດບາດ ຍິງ- ຊາຍ ເຂົ້າໃນ ແຜນການແຫ່ງຊາດ, ຍັງຕ້ອງການ ການສະໜັບສະໜູນ ຈາກບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງ ກຸ່ມ ຂອງ ເພື່ອສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຕົວຈິງໄດ້.

ເປົ້າໝາຍ 4: ຫລຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກນ້ອຍ

ເດັກນ້ອຍທີ່ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ ແມ່ນອະນາຄົດ ຂອງທຸກໆ ປະເທດ. ຢູ່ທົ່ວໂລກ, ມີເດັກນ້ອຍຈຳນວນ ຫລາຍພັນຄົນ ຕ້ອງເສຍຊີວິດ ໃນແຕ່ລະປີ ອັນເນື່ອງມາຈາກສາເຫດທີ່ສາມາດປ້ອງກັນໄດ້ ເຊັ່ນ: ການຈັບ ປ່ວຍ ເນື່ອງຈາກ ນໍ້າທີ່ບັນເປື້ອນ, ຂາດການສັກຮາກັນພະຍາດ, ການໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຈາກສິດກາຍ ແລະ ຂໍ້ ຮັດແຍ່ງຢູ່ທຸກຊຸດ ໃນສັງຄົມ, ຄວາມທຸກຍາກ ໃນລະດັບສູງ ແລະ ການຂາດສານອາຫານ, HIV/AIDS, ມາດາ ເຮຼຍ, ແລະ ວັນນະໂລກ. ໃນປີ 1999 ອັດຕາການເສຍຊີວິດ ຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີເຖິງ 106 ຄົນ ຕໍ່ເດັກເກີດໃຫມ່ 1,000 ຄົນ. ເປົ້າໝາຍ ທີ່ 4 ແມ່ນເພື່ອຫລຸດຜ່ອນ ທ່າອ່ຽງ ດັ່ງ ກ່າວລົງ ໃຫ້ຢູ່ເທລືອ ພຽງແຕ່ ເດັກເສຍຊີວິດ 55 ຄົນ ຕໍ່ເດັກເກີດໃຫມ່ 1,000 ຄົນ ພາຍໃນປີ 2015. ເປົ້າໝາຍ ນີ້ ແມ່ນຕັດສິນກັບ ການຕັ້ງຕົວຕໍ່າກັບຄວາມທຸກຍາກ ເນື່ອງຈາກ ຜູ້ທີ່ທຸກຍາກ ແມ່ນຜູ້ທີ່ບໍ່ທັນ ໄດ້ຮັບ ການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຈະສາມາດປົກປັກຮັກສາຊີວິດ ຂອງລູກຫລານ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ໃນປະຈຸບັນ, ມີພຽງແຕ່ ເຄິ່ງໜຶ່ງ ຂອງປະຊາຊົນ ສາມາດໄດ້ຮັບນໍ້າດື່ມ ທີ່ສອດດ່ວນ ແລະ ປອດໄພ, ແລະ ມີຈຳນວນບໍ່ເຖິງ ເຄິ່ງໜຶ່ງ ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກ ດ້ານສຸຂະອະນາໄມ. ໂຄງການ ສະ ເພາະ ເພື່ອປັບປຸງແກ້ໄຂ ບັນຫານີ້ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ ແມ່ນພວມໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ແຕ່ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ປະຈຸບັນຍັງພຽງແຕ່ສຸມໃສ່ ເຂດຕົວເມືອງເທົ່ານັ້ນ, ຍິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນ ເຖິງການຫລຸດໂຕນ ການລະຫວ່າງ ຊົນນະບົດ ແລະ ຕົວເມືອງ. ການສາມາດ ຕອບສະໜອງ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ຂອງ ປະຊາຊົນ ຢູ່ ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ທ່າງໄກສອກຫລີກ ຍັງແມ່ນສິ່ງທ້າທາຍ; ການສະໜອງ ການບໍລິການ ບັນເປື້ອນສຸຂະພາບ ແມ່ນພິບັດກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກສັບສົນ ແລະ ມີລາຄາສູງ, ການບົວລະບັດຮັກສາ ພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງ ພົບກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ, ແລະ ຂາດແຜນພະນັກງານສາທາລະນະສູງ ທີ່ຜ່ານການຝຶກຝົນ. ດັ່ງ ນັ້ນ, ຈຶ່ງຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ໃຫ້ມີຜູ້ທຸກຍາກສາດອັນແທດເຫມາະ ເພື່ອສາມາດຮັບປະກັນວ່າ ເປົ້າໝາຍ MDG ດັ່ງກ່າວໄດ້ຮັບການບັນລຸ ລວມທັງ ການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການ ດ້ານສຸຂະພາບ ສໍາລັບ ປະຊາຊົນ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ແລະ ຍັງຕ້ອງ ຮັບປະກັນ ວ່າບັນຫາ ຊົນຊາດຊົນເຜົ່າ ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານພາສາ ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່.

ສປປ ລາວ ແລະ ຖະແຫລງການສະຫັດສະວັດ

ເປົ້າຫມາຍ 5: ປັບປຸງສຸຂະພາບຂອງແມ່

ເຖິງແມ່ນວ່າ ໄດ້ມີການປັບປຸງ ຢ່າງຫລວງຫລາຍ ທາງດ້ານ ຄຸນນະພາບ ຂອງຊີວິດການເປັນ ຢູ່ຕະຫລອດ ໄລຍະ 2 ທົດສະວັດຜ່ານມາ, ຖານະດ້ານສຸຂະພາບໂດຍທົ່ວໄປ ຂອງປະຊາຊົນລາວ, ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ເຂດ ຊົນນະບົດ, ຍັງຢູ່ໃນລະດັບທີ່ຕ່ຳ. ເວົ້າສະເພາະ ແມ່ຍິງ ຍັງສືບຕໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ໄດ້ຮັບການເບິ່ງແຍງ ເອົາ ໃຈໃສ່ ໃນ ໄລຍະຮັ່ງຄົນ ແລະ ເກີດລູກ ໃນລະດັບທີ່ຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ. ໃນປີ 2000, ອັດຕາການເສຍຊີວິດ ຂອງ ແມ່ ມີສູງເຖິງ 530 ຄົນ ຕໍ່ ເດັກເກີດໃຫມ່ 100,000 ຄົນ. ເປົ້າຫມາຍ ທີ່ 5 ແມ່ນແນໃສ່ ໃຫ້ ສປປ ລາວ ສາມາດຫລຸດຜ່ອນ ອັດຕາດັ່ງກ່າວ ລົງໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບ 185 ຄົນ ຕໍ່ ເດັກເກີດໃຫມ່ 100,000 ຄົນ ພາຍ ໃນປີ 2015. ພົນລະເມືອງລາວ ຄາດວ່າຈະເພີ່ມຈຳນວນຂຶ້ນ ເປັນ 2 ເທົ່າ ໃນອີກ 25 ປີຕໍ່ໜ້າ, ເນື່ອງຈາກປະຊາ ກອນອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 20 ປີ. ເຊິ່ງໃນປະຈຸບັນ ກວມອັດຕາສ່ວນ ເຖິງ 54% ຂອງຈຳນວນ ປະຊາກອນ ທັງ ຫມົດ ພວມກ້າວເຂົ້າສູ່ ໄວຈະເລີນພັນ. ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ ຢູ່ ສປປ ລາວ ສ່ວນ ຫລວງຫລາຍ ແມ່ນເກີດຈາກ ອາການສິ້ນ ທີ່ບໍ່ອາດແມ່ນບັນຫາໃຫຍ່ຫລາຍ ແລະ ສາມາດ ໄດ້ຮັບການ ແກ້ໄຂໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ ຖ້າໄດ້ຮັບ ການເບິ່ງແຍງເອົາໃຈໃສ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ປະຈຸບັນ ມີຈຳນວນເຖິງ 89% ຂອງແມ່ຍິງ ຢູ່ ເຂດຊົນນະບົດເກີດລູກ ໂດຍປະສະຈາກການຊ່ວຍເຫລືອ ຂອງແພດ, ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນອາໄສ ຢູ່ຫ່າງ ຈາກສະຖານທີ່ບໍລິການສຸຂະພາບ. ເພື່ອບັນລຸເປົ້າຫມາຍ ດັ່ງກ່າວນີ້, ຮຸກຮ້ອງໃຫ້ຕ້ອງເພີ່ມການລົງທຶນໂດຍ ສະເພາະ ເພື່ອການປັບປຸງຄຸນນະພາບ ຂອງການບໍລິການ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ລະບົບສາທາລະນະສຸກ.

ເປົ້າຫມາຍ 6: ຕ້ານກັບເຊື້ອພະຍາດ HIV/AIDS, ມາລາເຣຍ ແລະ ເຊື້ອພະຍາດອື່ນໆ

ການແຕ່ລະບາດຂອງເຊື້ອພະຍາດ ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ ຕໍ່ກັບຜົນໜັກດ້ານການພັດທະນາ, ຫລຸດຜ່ອນອັດຕາ ການມີອາຍຸຢືນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຂອງວຽກງານ. ເຊື້ອພະຍາດ HIV/AIDS ເປັນອຸປະສັກໃຫຍ່ຫລວງ ຕໍ່ ກັບ ສຸຂະພາບ, ເສດຖະກິດ, ແລະ ສັງຄົມ ໃນເຂດພືດພູໂລກ. ເນື່ອງຈາກ ມີການແຕ່ລະບາດ ຢູ່ໃນກຸ່ມ ໄວ ຫນຸ່ມ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ (ເຄິ່ງຫນຶ່ງຂອງຈຳນວນ ຜູ້ຕິດເຊື້ອໃໝ່ ແມ່ນມີອາຍຸລະຫວ່າງ 15-24 ປີ) ການແຕ່ ລະບາດ ຂອງເຊື້ອພະຍາດດັ່ງກ່າວ ຍັງກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບ ຕໍ່ສະພາບ ທາງສັງຄົມ ຢູ່ພາຍໃນ ປະເທດ ແລະ ສາກົນ. ໂດຍອີງຕາມ ການລາຍງານ ຂອງ ທາງການໃຫ້ຮູ້ວ່າ ອັດຕາການລະບາດ ຂອງ ເຊື້ອພະຍາດ ດັ່ງ ກ່າວ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ, ຄາດຄະເນ ອັດຕາ ການຕິດເຊື້ອ ຂອງຜູ້ໃຫຍ່ ເທົ່າກັບ 0.06%. ເຖິງ ຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ຍັງມີບັນດາປັດໃຈ ທີ່ພາໃຫ້ ສປປ ລາວ ມີຄວາມສ່ຽງ ໃນການໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເຊິ່ງລວມ ທັງ ທີ່ຕັ້ງ ຢູ່ໃກ້ກັບບໍລິການປະເທດ ທີ່ມີອາການຕິດເຊື້ອ HIV/AIDS ສູງ; ມີອັດຕາການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງການ ເດີນທາງ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍ ຂອງພົນລະເມືອງ ທັງຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ; ຈຳນວນຂອງ ຜູ້ຫຼາຍກາຍ ຍັງແຕ່ຫລາຍ ແລະ ມີມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ ຕ່ຳ; ມີອັດຕາ ການນຳໄຊ້ ຢາເສບຕິດ ທີ່ສູງຂຶ້ນ ແລະ ມີ ລະດັບການຊົມໄຊ້ ເທລົ່າ ໃນລະດັບສະຫມັກສະເຫມີ; ແລະ ຂາດການກວດກາ ຫາເຊື້ອ HIV/AIDS ຕາມ ມາດຕະຖານສາກົນ ກ່ອນການໃຫ້ເລືອດ ແລະ ກ່ອນນຳໄຊ້ ຜະລິດຕະພັນ ຈາກເລືອດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຢູ່ຕະຫລອດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຕ້ານ HIV/AIDS ຂອງ ລັດຖະບານ ສຸມໃສ່ ເພື່ອໃຫ້ການສະໜັບ ສະໜູນ ແກ້ໄຂບັນຫາຂອງວຽກງານ ເພື່ອແນໃສ່ຮັບປະກັນ ຮັກສາລະດັບ ຂອງການ ຕິດເຊື້ອ ໃນລະດັບຕ່ຳ.

ເຊື້ອພະຍາດຕິດແຜດ ອື່ນໆ ຍັງເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ ຕໍ່ກັບ ບຸລິມະສິດດ້ານການພັດທະນາ ຂອງ ສປປ ລາວ. ມາ ລາເຣຍ ໄດ້ກາຍເປັນຫນຶ່ງ ໃນ 3 ສາເຫດຕົ້ນຕໍ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດການເຈັບປ່ວຍ ແລະ ເສຍຊີວິດ, ແລະ ປະມານ 70% ຂອງພົນລະເມືອງ ຕ່ຳລົງຊີວິດ ຢູ່ເຂດທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ການຕິດເຊື້ອພະຍາດດັ່ງກ່າວ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການແຕ່ລະບາດ ຂອງ ພະຍາດ ວິນຍະໂລກ ຄາດຄະເນ ໃນ ອັດຕາ 144 ກໍລະນີ ຕໍ່ 100,000 ຄົນ ເຊິ່ງເຮັດ ໃຫ້ ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດ ທີ່ມີອັດຕາການແຕ່ລະບາດສູງ.

ເປົ້າຫມາຍ 7: ຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

ສິ່ງແວດລ້ອມ ເປັນພື້ນຖານໃນການດຳລົງຊີວິດ ຂອງມະນຸດ, ທັງເປັນ ພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ ການພັດທະນາເສດ ຖະກິດ, ແລະ ອື່ງໄປກວ່ານັ້ນ ຍັງເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ ການພັດທະນາມະນຸດ. ເປົ້າຫມາຍ ທີ 7 ແນໃສ່ ເພື່ອ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາຫລັກການພື້ນຖານ ຂອງ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ພ້ອມທັງ ຜັນຂະ ຫຍາຍ ບັນດາຫລັກການເຫລົ່ານັ້ນ ເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນການຕ່າງໆ ຂອງລັດຖະບານ, ແລະ ທັງ ປູກລະດົມ ໃຫ້ເກີດການ ທົດແຜນສົນ ຄວາມເສຍຫາຍ ຂອງຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ. ສປປ ລາວ ມີ ປ່າໄມ້ ອັນອຸດົມຮັ່ງມີ, ມີຄວາມຫລາກຫລາຍ ດ້ານພືດພັນ ແລະ ສິ່ງມີຊີວິດ (ຄາດຄະເນ ກວມເອົາ 47% ຂອງເນື້ອທີ່ທັງຫມົດ), ທັງເປັນ ແຫລ່ງຊັບພະຍາກອນ ມີຄວາມສຳຄັນ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ປະກອບສ່ວນ ທັງໃນ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ແລະ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ. ຈຳ ນວນ ຫລາຍກວ່າ 80% ຂອງ GDP ແມ່ນ ໄດ້ມາຈາກ ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ, ເຊິ່ງຜູ້ຫຼາຍກາຍ ຢູ່ຊົນ ນະບົດສ່ວນໃຫຍ່ ອີງໃສ່ປ່າໄມ້, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ປາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເພື່ອເປັນ ພື້ນຖານ ໃນການດຳລົງຊີວິດ. ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ນະໂຍບາຍ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ຂາດປະ ສິດທິພາບ, ຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ ໃນການ ໄດ້ຮັບໄຊ້ ດິນປູກຝັງ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ, ແລະ ການນຳໄຊ້ດິນ ທີ່ມີ ປະລິມານ ເພີ່ມຫລາຍຂຶ້ນ ພາໃຫ້ເກີດອັດຕະໂນຸຍາຍ ຕໍ່ກັບ ຄວາມຍືນຍົງ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງ ສປປ ລາວ. ການຄຸ້ມຄອງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ຈຶ່ງແມ່ນຫນຶ່ງ ໃນບັນດາວຽກງານຕົ້ນຕໍ ໃນການຫລຸດຜ່ອນຄວາມຫຼາຍກາຍ ອົງປະກອບບັນດາດ້ານນະໂຍບາຍ ຂອງແຜນງານລົບລ້າງຄວາມຫຼາຍກາຍແຫ່ງຊາດ ແມ່ນສຸມໃສ່ ບັນຫາ ການຈັດສັນດິນ, ການຢຸດຕິ ການຖາງປ່າ ເຮັດໄຮ່ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ, ແຕ່ບັນດາ ເປົ້າຫມາຍ ດັ່ງກ່າວ ຍັງຮຸກຮ້ອງຕ້ອງການ ການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຈຶ່ງຈະສາມາດ ບັນລຸ ຜົນໄດ້. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງຕ້ອງ ເພີ່ມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ຕໍ່ກັບ ຄວາມສຳຄັນ ຂອງ ຊີວະບາງ ພັນ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາ ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ.

ເປົ້າຫມາຍ 8: ສ້າງຄູ່ຮ່ວມມືດ້ານການພັດທະນາໃນຂອບເຂດທົ່ວໂລກ

ຖ້າປະສາຈາກ ການຮ່ວມມືກັນລະຫວ່າງ ບັນດາປະເທດຮັ່ງມີ ແລະ ປະເທດທຸກຍາກ ແລ້ວ, ຈະບໍ່ສາມາດ ບັນລຸ ທັງ 7 ເປົ້າຫມາຍ ທີ່ ກ່າວມາຂ້າງເທິງ. ກາລະໂອກາດ ເພື່ອການຈະເລີນເຕີບໃຫຍ່ ແລະ ການພັດທະ ນາ ແມ່ນຍັງຄົງຢູ່ ຫ່າມກາງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ ທີ່ມີການປ່ຽນແປງ ຢ່າງໄວວາ. ແຕ່ ຍັງມີປະເທດທຸກ ຍາກ ຫລາຍປະເທດ ໄດ້ຖືກປະລະ, ຂາດຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງ ເຕັກໂນໂລຊີ ໃໝ່, ທັງຂາດແຄນ ຊັບພະ ຍາກອນ ເພື່ອການມີສ່ວນສ່ວມໃນຂອບເຂດໂລກພື້ວດ. ເຫດການສາກົນຕ່າງໆ ທີ່ປະກົດຂຶ້ນ ໃຫ້ແກ່ ສ່ວຍໃຫ້ເຫັນ ຢ່າງແຈ້ງແຈ້ງວ່າ ບັນຫາຄວາມຫຼາຍກາຍແບ່ງປັນ ຄວາມມັ່ງຄັ້ງ ມີບໍ່ເທົ່າທຽມກັນໄດ້ ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບ ສິ່ງໃຫຍ່ຫລວງ ແກ່ ສັງຄົມ ແລະ ຄວາມສະຫງົບສຸກ ຢູ່ໃນໂລກ. ເພື່ອສາມາດບັນລຸ ບັນດາເປົ້າຫມາຍ MDG ທັງຫມົດ, ການສ້າງຄູ່ຮ່ວມມື ດ້ານການພັດທະນາ ຍືນຍົງ ນະໂຍບາຍທີ່ເຂັ້ມ ແຂງກວ່າເກົ່າ, ມີການປົກຄອງທີ່ດີ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຮ່ວມກັນຢ່າງແທ້ຈິງ ທັງຢູ່ໃນ ປະເທດທີ່ຮັ່ງມີ ແລະ ປະເທດ ທີ່ທຸກຍາກ ຈຶ່ງແມ່ນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນຍິ່ງ.

ສປປ ລາວ ຍັງເອື້ອຍືອງໃສ່ ການຊ່ວຍເຫລືອທາງການ ເພື່ອການພັດທະນາ ຈາກຕ່າງປະເທດ ເປັນສ່ວນ ໃຫຍ່. ໃນປີ 2001/2002, ບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນ ທັງ 2 ຜ່າຍ ແລະ ຫລາຍຝ່າຍ ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອ ເປັນຈຳ ນວນ ເກືອບເຖິງ 390 ລ້ານ ໂດລາ ແກ່ ສປປ ລາວ. ໃນຈຳນວນນີ້, 29% ແມ່ນສຸມໃສ່ຂະແໜງ ສາທາລະ ນະສຸກ, ສຶກສາ, ແລະ ສະໜັບສະໜູນສັງຄົມ. ເສດຖະກິດ ຂອງ ລາວ ອີງໃສ່ ການສ້າງອາກ ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ, ໂດຍສະເພາະ ໄພພິບຳນຳດິກ ແລະ ຂະແໜງປ່າໄມ້. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຂະແໜງ ຕັດຫຍ້າ ມີຈຳ ນວນເພີ່ມຫລາຍຂຶ້ນ. ສປປ ລາວ ຍັງເອື້ອຍືອງໃສ່ການນຳເຂົ້າສິນຄ້າ ຈາກຕ່າງປະເທດ ໂດຍສະເພາະ ສິນ ຄ້າອຸປະໂຫມບໍລິໂພກ. ຄູ່ຄ້າ ຕົ້ນຕໍ ຂອງ ສປປ ລາວ ພ້ອມຮ່ວມດ້ວຍ ຫຼວງດາມ ແລະ ໄທ. ການເຂົ້າຮ່ວມ ໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ແມ່ນ ຍັງຕ້ອງໃຊ້ເວລາ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສປປ ລາວ ໄດ້ສູບທຸກ ຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອເຊື່ອມຕິດເຂົ້າ ກັບ ອາຊຽນ ແລະ ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ສະມາຊິກ ອົງການ ການ ຄ້າໂລກ. ພ້ອມດຽວກັນ ຍັງຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມທະວີ ຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ເກີດ ຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ການເຕີບ ໃຫຍ່ ທີ່ແທດເຫມາະ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນ.

ຕະຫລອດໄລຍະ 2-3 ປີຜ່ານມາ ໄດ້ມີຜູ້ໃຫ້ທຶນຈຳນວນຫນຶ່ງ ໄດ້ຮອນຕົວອອກຈາກ ສປປ ລາວ, ເຊິ່ງລວມ ມີອົງການ NORAD, DANIDA ແລະ ອື່ນໆ. ມີ ແມ່ນສິ່ງ ທີ່ຫນ້າເສຍດາຍ ເນື່ອງຈາກ ໃນອະນາຄົດ ອັນ ໃກ້ນີ້ ສປປ ລາວ ຍັງຕ້ອງ ໄດ້ເອື້ອຍືອງ ໃສ່ການຊ່ວຍເຫລືອ ຈາກຕ່າງປະເທດ ເພື່ອສາມາດ ບັນລຸເປົ້າ ຫມາຍ MDG. ການໃຊ້ຈ່າຍທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ທັງຈາກ ແຫລ່ງທຶນ ຂອງລັດຖະບານ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອຂອງ ສາກົນ ແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນ ເພື່ອສາມາດຕອບສະໜອງ ການບໍລິການທາງສັງຄົມ ແລະ ຮັບປະກັນສະພາບ ຊີ ວິດ ການເປັນຢູ່ ເພື່ອ ຄຸມຄຸນ, ຄົວເຮືອນ ກໍຄື ບຸກຄົນທົ່ວໄປ, ເຊິ່ງ ລວມທັງ ການສ້າງ ທຶນຮອນທາງ ສັງ ຄົມ ທີ່ ຈຳເປັນຍິ່ງ ສຳລັບ ການພັດທະນາປະເທດ. ອີງໃສ່ ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຈຳກັດ, ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ຈະສາມາດ ລະດັບທຶນຮອນ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ, ຫລື ບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ຍັງຈະຕ້ອງ ໄດ້ເອື້ອຍືອງ ໃສ່ການຊ່ວຍ ເຫລືອ ຈາກສາກົນ ເພື່ອບັນລຸເປົ້າຫມາຍ MDG.